

XIX Podgórskie Dni Otwartych Drzwi
25 – 27 września 2020
w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa

Od 19 lat podczas Podgórskich Dni Otwartych Drzwi zapraszamy Państwa do odwiedzania wyjątkowych miejsc w prawobrzeżnej części Krakowa. Zdradzimy Państwu, że do tej pory było ich blisko 200. Jednak nadal odkrywamy nowe i z przyjemnością potem prezentujemy je Państwu. Tegoroczna edycja naszego święta będzie z konieczności szczególna. Jesteśmy zmuszeni dostosować program do obowiązujących wymogów sanitarnych. Skupimy się więc na wydarzeniach w plenerze i spacerach, co znakomicie wpisuje się w temat tegorocznej edycji Europejskich Dni Dziedzictwa: „Moja droga”. Zainspirowani tym motywem, będziemy zapraszać do podróży po ścieżkach podgórskiej historii, zachęcając do zainteresowania się, a może nawet do zachwytu nad lokalnym dziedzictwem. Jak zwykle będzie coś dla „początkujących” miłośników Podgórza, a także dla tych, którzy są z nami od lat. Ruszajmy więc w drogę.

Stowarzyszenie PODGORZE.PL

Przypominamy o obowiązku zachowania reżimu sanitarnego. W przestrzeni zamkniętej uczestnicy zobowiązani są do zakrywania ust i nosa, maseczką lub przyłbicą.

UDZIAŁ WE WSZYSTKICH WYDARZENIACH JEST BEZPŁATNY

PIĄTEK, 25 WRZEŚNIA - INAUGURACJA

Mikroświat ulicy, podwórka, dzielnicy

godz. 17.30

zbiórka: Rynek Podgórski, naprzeciw kościoła św. Józefa

Zapraszamy na spacer śladami dawnych obrazów, dźwięków i zapachów zapamiętanych przez Andrzeja Nowaka (1944-2013), autora wspomnień *To podgórskie, ludwinowskie tango...*, *Listy podgórskie*, *Podgórz – raz jeszcze*. Ceniony tłumacz, urodzony w Podgórzu, przy ul. Zamoyskiego 27, fascynował się krajami Ameryki Południowej. Tłumaczył poezję i prozę z wielu języków: hiszpańskiego, francuskiego, katalońskiego, portugalskiego, angielskiego, rosyjskiego, ukraińskiego, języków celtyckich oraz keczua. Sugestywnie utrwalił atmosferę powojennego Podgórza, odnajdując w ukochanej dzielnicy nostalgię portugalskiego *fado*, czy klimat argentyńskiej *Caminito* z obowiązkową melodią tanga (rzecz jasna ludwinowskiego!). Wyruszając w drogę zakreśloną pamięcią autora, spróbujemy odnaleźć codzienność dawnego

Podgórze, zwyczaje i gwarę, a także zastanowić się, ile z tego mikroświata zostało do dziś.

Sobota, 26 września, obiekty

Kamieniołom im. Jana Pawła II

ul. Zamoyskiego 2, www.jozef.diecezja.pl

godz. 9.00 – 18.00

Wystawa rzeźby, reliefów i rysunków prof. Wincentego Kućmy z okazji podwójnego jubileuszu ich twórcy: 85-lecia urodzin oraz 70-lecia pracy twórczej.

godz. 11.00 – spotkanie z prof. Wincentym Kućmą

Kamieniołom Jana Pawła II to podziemia pod budynkiem plebanii parafii św. Józefa. Ich historia sięga XVII/XVIII wieku, kiedy stanowiły piwnice zajazdu - gospody. Zostały wykute w skale wapiennej dawnych Krzemionek. Były niemym świadkami wielu wydarzeń. Obecna nazwa pochodzi od poematu Karola Wojtyły „Kamieniołom”. Z chwilą wprowadzenia stanu wojennego 13.12.1981 r. Kamieniołom stał się schronieniem oraz niezwykle prężnym i znanym ośrodkiem spotkań podziemnej „Solidarności” zakładów pracy Podgórze. Był miejscem pracy organicznej, patriotycznej, formacji duchowej, działalności artystycznej, podziemnym teatrem, galerią sztuki, konferencji z liderami opozycji. Dziś stanowi centrum kulturalno – religijne.

godz. 12.30 - oprowadza Marek Cholewka

Pracownia Pozłotnicza „Ossolin Art”

ul. Józefińska 15

godz. 10.30

To miejsce, o którym śmiało można powiedzieć „kultowe”. Słynna pracownia pozłotnicza „Ossolin art.” Jej właściciel w niezrównany sposób opowiada o swoim rzemiośle, zabierając nas w świat fruujących płatków złota. Tu naprawia się anielskie skrzydła i leczy stare okaleczone czasem ramy. Troska i maestria, pasja, wieloletnie doświadczenie i niepowtarzalna atmosfera tego miejsca stworzyły jedną z najlepszych podgórskich pracowni rzemieślniczych. Kto nie był, niech zaraz naprawia ten błąd!

Opowiada: Konrad Ossoliński

Stopień Wodny “Dąbie” WYMAGANE WEJŚCIÓWKI

ul. Ofiar Dąbia (wejście od strony Krakowa)

godz. 10.00, 11.00, 12.30 (grupy po 20 osób)

Od ponad pół wieku ułatwia żeglugę na Wiśle w centrum Krakowa, jest też mostem łączącym Grzegórzki z Podgórzem. A jak wygląda w środku, jak pracuje i jakie tajemnice kryje? O tym opowiedzą pracownicy Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Biblioteka Kraków, Biblioteka Główna WYMAGANA REZERWACJA na stronie www.biblioteka.krakow.pl

ul. Powroźniczej 2

godz. 10.00

Biblioteka zaprasza do budynku otwartego po gruntownym remoncie. Goście poznają historię zabytkowego XIX-wiecznego dworku w Dębnikach należącego do Beaty Matejkówny Kirchmajerowej, odwiedzą pokój poświęcony pamięci Jerzego Pomianowskiego pisarza, znawcy historii Europy Wschodniej, redaktora i tłumacza książek. Będą mogli również przysiąść w ogrodzie w otoczeniu pomników przyrody, a także dowiedzieć się, jakie zbiory są gromadzone w bibliotece, jak można z nich korzystać, a także w jakich konkursach można wziąć udział. Ponadto będzie możliwość spojrzenia na zdobiące wnętrza biblioteki zdjęcia dawnych Dębnik. Po zwiedzaniu będzie można wziąć udział w paradzie moli i motyli książkowych.

Studio Ceramiki Terra NOWE MIEJSCE

ul. Potebni 6

godz. 10.00 – 17.00

Po długiej nieobecności w centrum Podgórza wraca, ale w nowe miejsce. Jedna z najbardziej znanych i najstarszych podgórszych pracowni ceramiki, działająca od 1998 r. przy ul. Lwowskiej 30, zakotwiczyła teraz przy ul. Potebni 6. Świętowaliśmy wspólnie jej 10-lecie, teraz spotykamy się w nowym miejscu.

Założycielka i szefowa opowie jak powstają jej słynne charakterystyczne, błękitne cudeńka, opowie o historii pracowni, o swoich ulubionych realizacjach, także tych najdziwniejszych. Zdradzi, dlaczego czasem aniołom pękają głowy i dlaczego każda czarka do herbaty jest inna.

Czarujące, nastrojowe miejsce, w którym właścicielka - czarodziejka spowalnia czas i zatrzymuje go w malowanych w błękity i różę naczyniach.

Zaprasza właścicielka: Barbara Pudełko

Apteka pod Orłem - Oddział Muzeum Krakowa WYMAGANE WEJŚCIÓWKI (20 osób)

Plac Bohaterów Getta 18, www.muzeumkrakowa.pl

godz. 10.00 – 16.30

Dawna apteka Tadeusza Pankiewicza, miejsce spotkań, konspiracji i schronienia dla mieszkańców getta. Personel apteki był w latach 1941–1943 świadkiem dokonywanego przez okupanta aktu niszczenia wielowiekowej historii krakowskich Żydów. Zasługą Pankiewicza i jego współpracownic jest to, że nie pozostawali obojętni na ludzkie cierpienie, udzielali pomocy potrzebującym, a

po wojnie świadczyli o tragicznych wydarzeniach, które rozegrały się w krakowskim getcie.

Kościółek św. Benedykta

ul. Stawarza, www.jozef.diecezja.pl

godz. 10.00 – 13.00, oprowadzanie 11.00, 12.00

Zwiedzanie kościółka, którego początki – wg najnowszych badań archeologicznych - sięgają XI wieku.

Orowadza: Roman Tekieli

Zajazd Pod Kotwicą, podwórze **NOWE MIEJSCE**

ul. Limanowskiego 5

godz. 11.00

Budynek "Zajazdu Pod Kotwicą" odegrał w latach powojennych niezwykle ważną rolę w dziejach krakowskiej psychiatrii. To właśnie w tym budynku w 1946 roku dr Władysław Stryjeński, jeden z najwybitniejszych polskich lekarzy psychiatrów, utworzył pierwszą i przez wiele lat jedyną w Krakowie (oraz jedną z pierwszych w Polsce) Przychodnię Zdrowia Psychicznego, co było w tamtym czasie dokonaniem pionierskim. Zapraszamy do niedawno odnowionego przez dewelopera Matexi Polska budynku przy Limanowskiego 5. Opowiemy o historii wspomnianej, ważnej również dla Podgórze, Przychodni oraz o jej twórcy, doktorze Władysławie Stryjeńskim. Będzie można również obejrzeć wystawę poświęconą temu zasłużonemu lekarzowi i działaczowi społecznemu. Opowiada: Damian Leszczyński

Wille w okolicy Placu Lasoty

godz. 11.00

zbiórka na Placu Lasoty (przed pomnikiem Edwarda Dembowskiego)

Pod koniec XIX w. Plac Lasoty stał się miejscem realizacji znakomitych projektów architektonicznych, tworzonych często dla wybitnych i majątnych podgórze. Poznamy twórców i mieszkańców dawnego Placu Lasoty.

Przyjrzymy się bardzo różnorodnej architekturze, powstającej na przestrzeni kilku dziesięcioleci, tworzącej ten urokliwy zakątek Podgórze. Zjrzymy także na ul. Tatrzańską 5-7.

Orowadza: Michał Sasadeusz

Szachy drewniane

ul. Benedykta 3, www.mojeszachy.pl

godz. 11.00 - 12.00 i 15.00 – 16.00

Jest w Podgórze miejsce, w którym w tajemniczy sposób z drewnianych klocków drewna wyrastają pionki, królowe, królowie i wieże – dowolnych rozmiarów. Artysta potrafi wyczarować dowolne figury szachowe z dowolnego drewna w dowolnym kolorze, charakterze czy wielkości. Wykonywane ręcznie

w pojedynczych egzemplarzach, Twórcą tego szachowego świata jest artysta rzeźbiarz Łukasz Wiciarz. Największa plansza do gry, która tu powstała miała rozmiar 80 cm. Zapraszamy na opowieści o pasji rzeźbienia jednej z najszlachetniejszych królewskich gier.

Zaprasza właściciel: Łukasz Wiciarz

Dawne gry podwórkowe DLA DZIECI 7+ Z OPIEKUNAMI

godz. 12.00

zbiórka: Parku Bednarskiego, w bocznej alejce, ok. 100 metrów od głównej bramy przy ul. Parkowej, za placem w obniżeniu pod skałami, po lewej stronie od głównej alei.

Andrzej Nowak, któremu poświęcone są tegoroczne Podgórskie Dni Otwartych Drzwi, w swoich książkach wiele pisał o grach i zabawach z okresu swego dzieciństwa, przypadającego na lata 40. i 50. ubiegłego stulecia. A były to bardzo proste gry: chłopcy grali w zośkę czy w kapsle, dziewczynki – w klasy, lub skakały przez gumę. Grano na podwórkach, nawet na ulicach, na których nie było wtedy ruchu. Chcemy te gry przypomnieć.

Prowadzenie: Andrzej Zdybalski i Wojciech Prostacki (Stowarzyszenie PODGORZE.PL)

Kino KIKA

ul. I. Krasickiego 18, www.kinokika.pl

godz. 12.00 Zabawki optyczne - warsztaty DLA DZIECI 6 – 11

WYMAGANE WEJŚCIÓWKI (10 osób)

Tworzenie zabawek optycznych to świetna przygoda dla młodych kinomanów. Dzięki warsztatom uczestnicy dowiedzą się w jaki sposób wydobyć ruch ze statycznych obrazów i stworzyć iluzję ruchu, na której opiera się kino.

Własnoręcznie wykonane zabawki będzie można zabrać ze sobą i reprodukować je w domowym zaciszu, ćwicząc równocześnie zdolności manualne.

Prowadzenie: Urszula Szkwarek (absolwentka kulturoznawstwa o specjalizacji filmowej oraz animacji społeczno-kulturowej. Na co dzień związana z Fundacją Uniwersytet Dzieci)

Podgórze w drodze do Krakowa

Muzeum Podgórze - Oddział Muzeum Krakowa

ul. Limanowskiego 51, www.muzeumkrakowa.pl WYMAGANE

WEJŚCIÓWKI (9 osób)

godz. 12.00 – oprowadzanie tematyczne po wystawie stałej “Miasto pod kopcem Kraka”

Istniał związek Krakowa i Podgórze od zawsze czy nie istniał, co łączyło, co dzieliło dwa miasta? Interesy, drogi, poczucie tożsamości? Jak egzystowały dwa miasta? Obok siebie, czy ze sobą? Jak splatały się drogi obu miast, kto kogo przyłączył i czy musiało się tak stać? Czy Podgórze miało stać się Krakowem,

czy też na wzór Budapesztu i Bielska-Białej miało powstać nowe miasto Kraków-Podgórze? Czy Podgórze zyskało czy straciło na połączeniu? Przyjrzymy się historii Podgórza z perspektywy drogi, która doprowadziła do procesu połączenia obu miast. Rozprawimy się z legendami i plotkami na temat Podgórza, odsłonimy kulisy połączenia z Krakowem.
Prowadzenie: Melania Tutak

„Podgórze, czyli ściślej Podgórz”

Muzeum Podgórza - **Oddział Muzeum Krakowa, www.muzeumkrakowa.pl
ul. Limanowskiego 51, sala konferencyjna**

godz. 12.00 – 18.00 - prezentacja ilustrujących Podgórze w latach 50. – 80. XX wieku fotografii Henryka Hermanowicza z kolekcji Muzeum Podgórza oraz tego i innych autorów z kolekcji Dariusza Rywczaka.

Prezentacja będzie komentarzem do inauguracyjnego spaceru, poświęconego postaci pisarza, tłumacza, podgórzanina Andrzeja Nowaka. Będzie to nostalgiczna podróż przez Podgórze lat 50. – 80. XX. Pełna poetyckich kadrów podróż do świata, którego fragmenty zamieszkują jeszcze tajemnicze zakątki podgórskich podwórek i wspomnień o dzikości Krzemionek, który jednak w szybkim tempie odchodzi do przeszłości. Tytuł prezentacji, którą będzie można zobaczyć w Muzeum Podgórza został zaczerpnięty ze wspomnień Andrzeja Nowaka zatytułowanych „To podgórskie, ludwinowskie tango”.

Fabryka galanterii Tomaschek et Grüss

ul. Kalwaryjska 6

godz. 12.00

Fabryka wyrobów galalitowych (guzików, klamer i innych wyrobów), była jedną z trzech największych krakowskich firm produkujących galanterię z galalitu oraz tworzyw fenolowych w okresie międzywojennym. Jej założyciele przybyli do Krakowa z Moraw. Pierwotnie fabryka mieściła się na ul. Parkowej 11. W 1935 roku przeniosła się do nowej siedziby na ul. Kalwaryjskiej 6.

Elegancką kamienicę frontową oraz parterową oficynę fabryczną zaprojektowało renomowane biuro architektoniczne Düntuch i Landsberger. Stanowi ona jeden z najlepiej zachowanych przykładów małych fabryk wewnątrz kwartałów zabudowy w Podgórzu. Bramę wejściową zdobią dwie głowy słynnych podgórskich słoni, trzymających w trąbach guziki. W trakcie wizyty w tym miejscu przybliżymy technikę produkcji galalitu, oglądniemy oryginalne plany budynków.

Oprowadza: Piotr Bujas (TRACE: Central European Architectural Research Think-tank)

Wypożyczalnia Płyt DVD i Blu-ray DISC Video-Film **NOWE MIEJSCE**

ul. Kalwaryjska 20, www.wypożyczalnia-video.pl

godz. 12.30 – spotkanie z Janem Jeżem

Prawdziwa gratka dla miłośników filmów! Spotkanie z Janem Jeżem i ciekawa opowieść o działającej od 1991 roku podgórskiej wypożyczalni. Czynna 365 dni w roku, ma ofercie ponad 12 tysięcy tytułów! Jak wyglądały jej początki? Jak zmieniał się rynek z kaset VHS na płyty DVD?

"Kopce Krakowa - Stonehenge nad Wisłą"

godz. 13.00

zbiórka: pod Kopcem Kraka od strony Krakowa

Kopiec Krakusa to jeden z symboli Podgórza i całego Krakowa. Ta prehistoryczna budowla skrywa sekrety, które wiążą go niezwykłymi relacjami z innymi kopcami krakowskimi oraz... niebem nad Krakowem. O tym, dlaczego kopiec Krakusa jest najstarszym obserwatorium astronomicznym w Krakowie, czym jest Moundhenge, czyli ziemne Stonehenge znad Wisły.

Opowiada: Mariusz Meus - odkrywca nowego środka Polski i badacz tajemnic krakowskich kopców z geodezyjnej akcji Honorowy Południk Krakowski.

(www.facebook.com/HonorowyPoludnikKrakowski)

Centrum Kultury Podgórza

ul. Sokolska 13, www.ckpodgorza.pl

godz. 14.00

Oprowadzanie po Centrum Kultury - podróż do lat 50., gdy w budynku mieściła się szkoła. Do zobaczenia m.in. dawne mieszkanie tercjana, sala widowiskowa, sala taneczna i piwnice.

Oprowadza: Iwona Wernikowska

Centrum Sztuki Współczesnej Wiewiórka

ul. Na Zjeździe 8

Wystawa Obrazy ze Składu

godz. 14.00 oprowadzanie przez kuratora Bartolomeo Koczenasza

godz. 18.00 finisaż wystawy

CSW Wiewiórka to klaster artystyczny - niezależne miejsce sztuki współczesnej zlokalizowane w osiemnastowiecznym budynku dawnego Składu Solnego w Podgórzu. Zobaczymy prace artystów z dawnego Składu Solnego, które w czasie kwarantanny tworzyły cykl tygodniowych wystaw jednego dzieła w oknie Wiewiórki...

Artyści: Piotr Bogatka, Basia Budniak, Piotr Jakubowicz, Mateusz Jarecki, Stanisław Koba, Bartolomeo Koczenasz, Bogumił Książek, Cecylia Malik, Maruna / Dawid Polony, Maria Wasilewska, Sabina Woźnica, Agnieszka Wozowicz, Jakub Wozowicz, Ars Latrans

Lokomotywnia Płaszów WYMAGANE WEJŚCIÓWKI (grupy po 15 osób)

godz. 14.30 i 16.00

Zbiórka: przed wejściem głównym na dworzec Kraków-Płaszów od strony miasta

W latach 1908 – 1909, w odpowiedzi na wzrost zadań przewozowych na kolejach Galicji Zachodniej, na terenie przylegającym od południowego - wschodu do stacji Podgórze Płaszów wybudowano jeden z największych w regionie zespołów parowozowni i warsztatów naprawy taboru. To unikatowy dziś przykład ewolucji kolejowej myśli technicznej. Zwiedzanie pozwoli zapoznać się z jego historią oraz specyfiką pracy.

Oprowadza: Stowarzyszenie Miłośników Kolei w Krakowie

Kobierzyńska nekropolia **NOWE MIEJSCE**

Cmentarz przy ul. Czerwone Maki

godz. 15.00

Cmentarz przy Czerwonych Makach przez wiele lat był integralną częścią Szpitala Psychiatrycznego w Kobierzynie. Był on miejscem wiecznego spoczynku zarówno pacjentów, jak też pracowników Szpitala.

W trakcie krótkiego spaceru po kobierzyńskiej nekropolii poznamy historię cmentarza, odwiedzimy groby kilku przedwojennych dyrektorów Kobierzyna, a także... siostry Józefa Piłsudskiego, która była pacjentką kobierzyńskiej placówki. Przypomnimy też tragiczne lata II wojny światowej, wspomnimy pacjentów zamordowanych w 1942 r. i zapalimy znicz na ich zbiorowej mogile.

Oprowadzają: Maciej Bóbr i Damian Leszczyński

Dawna fabryka Emalia Oskara Schindlera – Oddział Muzeum Krakowa

WYMAGANE WEJŚCIÓWKI (15 osób)

ul. Lipowa 4, www.muzeumkrakowa.pl

godz. 16.00

Zwiedzanie wystawy stałej – „Kraków - czas okupacji 1939–1940”.

Oprowadza: Paweł Mrozowicz (Podgórzanin z wyboru, przewodnik z 13-letnim doświadczeniem, autor m.in. takich wycieczek jak: „Śladami Listy Schindlera” i „Polański i Pianista”.)

APTEKA Janicki Gallery

ul. Józefińska 43, aptekagallery.com

Isolation-Confrontation

galeria otwarta w godzinach 14.00-18.00

godz. 17.00 – oprowadzanie kuratorskie

Pierwsza odsłona projektu *Isolation-confrontation*, w ramach którego prezentowany jest wybór prac, tworzących panoramę izolacji w czasie pandemii koronawirusa. Jest to swego rodzaju „selfie w stanie odosobnienia” w ujęciu metaforycznym, kronika naszych czasów utkana z mini-narracji dotyczących stanu odosobnienia. Izolacja stała się doświadczeniem wspólnotowym trzech

miliardów ludzi. Wykluczenie przeobraziło się w drogę ku budowaniu wspólnotowości. Pandemia doświadczyła współczesnych ludzi trudami poszukiwań sposobów komunikacji i kontaktu z drugim człowiekiem. Częścią projektu jest kampania społeczna *#Dziękujemy*, która ma na celu stworzenie zbiorowego portretu cichych bohaterów czasu pandemii.

Galeria i!

ul. Józefińska 21

***Crash test in construction* Aleksander Janicki**

godz. 17.30 – oprowadzanie kuratorskie

Crash test to interdyscyplinarna wystawa Alka Janickiego. *Crash test* w nomenklaturze fachowej oznacza test zderzeniowy samochodu. Przeprowadza się go w warunkach laboratoryjnych. Jego celem jest sprawdzenie systemów bezpieczeństwa badanego pojazdu. Podczas testu rejestrowany jest obraz wideo (1000 kl/s) oraz sygnały z czujników umieszczonych na pokładzie samochodu oraz zamontowanych w manekinach imitujących pasażerów. Na wystawie można będzie zapoznać się z wynikami testu, którego podmiotem niekoniecznie będzie środek lokomocji. Poprzez doświadczenie pandemii *crash test* dodatkowo nabiera nowych kontekstów.

Teatr KTO

ul. Zamoyskiego 50, www.teatrkto.pl/teatr/

godz. 18.30

Teatr KTO zaprezentuje bryłę nowopowstającego budynku (dawne Kino Wrzos), w którym od przyszłego roku będzie siedziba teatru. Przy użyciu środków teatralnych, z wykorzystaniem instrumentów audiowizualnych, w dynamiczny sposób na tle specjalnie dobranej muzyki zobaczymy obiekt architektoniczny, który już teraz przyciąga uwagę mieszkańców Podgórze. Ta dynamiczna instalacja plenerowa pokaże nie tylko potencjał budynku, ale i wyeksponuje jego piękno i unikatowy styl.

Wydarzenie towarzyszące

Kuźnia Talentów Przewodnickich

Centrum Kultury Podgórze, ul. Sokolska 13, www.ckpodgorze.pl

godz. 10.00 - 15.00

Kiermasz rękodzieła artystycznego, wytwarzanego przez przewodników miejskich z naszego grodu, które powstało w okresie zamknięcia z powodu covid-19. Profesjonalni, licencjonowani przewodnicy z Federacji Stowarzyszeń Przewodnickich podzielą się swoimi pasjami i hobby. Będzie można nabyć: malarstwo olejne, malarstwo pastelowe, akwarele, produkty ze sznurka bawełnianego, torebki, chusty robione na szydełku, produkty z ceramiki, produkty ze skóry, kaletnicze i pasmanteryjne, biżuterię eko i etnodesign,

biżuterię z kamieni szlachetnych i półszlachetnych, makramy, fotografie, dekoracyjne wyroby papiernicze, wspaniałe wyroby kulinarne i wiele innych. Kiermaszowi będą towarzyszyć twórcze warsztaty z różnych dziedzin.

Niedziela, 27 września, spacer

Śladami „Listy Schindlera” po Podgórzu

godz. 9.00 (ok. 2 h)

zbiórka: przy wejściu na kładkę o. Bernatka, po podgórskiej stronie Wisły

Tematem wycieczki będzie najbardziej popularny film, jaki kiedykolwiek powstał w Polsce i jednocześnie najbardziej popularny film fabularny o Holocauście w historii kinematografii.

Ta produkcja filmowa była nie tylko sukcesem komercyjnym, ale również wydarzeniem historyczno-społecznym. Film obejrzało ponad 300 mln widzów i do dzisiaj używa się go jako narzędzie edukacyjne nauki historii drugiej wojny światowej w wielu krajach na całym świecie. Odwiedzimy podgórskie miejsca, gdzie kręcono „Listę Schindlera”, co wykorzystamy jako pretekst, do opowiedzenia prawdziwej biografii Oscara Schindlera.

Oprowadza: Paweł Mrozowicz, Podgórzanin z wyboru, przewodnik z 13-letnim doświadczeniem, pasjonat kina, który od 5 lat prowadzi cotygodniowe spotkania z filmem Good movies with Pawel.

Ludwinów

godz. 9.30 (ok. 1,5 h)

Zbiórka: przystanek autobusowy „Ludwinów” w kierunku ronda

Matecznego

Ludwinów to dawna wieś, po której zachował się zespół kilku uliczek ze starą zabudową - niestety, dalszy los tych budynków jest niepewny. Ostatnie dwa drewniane domy są już opuszczone. Ludwinów miał ciekawą historię jako wieś i później jako dzielnica Krakowa. Tutaj zlokalizowano zakłady garbarskie i inne zakłady przemysłowe. Stąd wywodzi się legendarny Robotniczy Klub Sportowy „Garbarnia” - mistrz Polski w piłce nożnej z 1931 roku. Tutaj mieszkało kilka znanych postaci, o tym miejscu powstały piosenki, jak choćby „Ludwinowskie tango”, a nawet wodewil „Lola z Ludwinowa”. Na wycieczce będziemy kluczyć wśród pozostałości dawnego Ludwinowa, odwiedzimy również obie ludwinowskie świątynie. Na zakończenie przewodnik zobowiązuje się zaśpiewać "Ludwinowskie tango", do czego zachęca wszystkich uczestników wycieczki.

Oprowadza: Emil Bajorek (Stowarzyszenie PODGORZE.PL, PTTK, Crux Galiciae, pokrakus.wordpress.com)

Foto(topo)grafia KL Plaszow WYMAGANE WEJŚCIÓWKI (15 osób)

godz. 10.00 (ok. 2 h)

Zbiórka: Pomnik Ofiar Faszyzmu (od strony ul. Kamińskiego)

Zachowany obszar dawnego KL Plaszow jest obecnie terenem zielonym. Jego krajobraz skrywa jednak historię nazistowskiego obozu pracy przymusowej i koncentracyjnego, który istniał w latach 1942-1945. Kluczowym materiałem do poznania przeszłości miejsca są relacje świadków – byłych więźniów i fotografie wykonane w czasie istnienia obozu. Zapraszamy na spacer połączony z opowieścią o historii, fotografiach czasów wojny i tych wykonanych w okresie powojennym. Podczas spotkania poznamy historię obozu oraz losy samych zdjęć. Oprócz tego proponujemy wspólną analizę utrwalonych obrazów historycznych i współczesnych. Zachęcamy również do podzielenia się swoimi zdjęciami. Rekomendowany wiek: powyżej 14 lat.

Oprowadza: Kamil Karski (Pracownia KL Plaszow/Muzeum Krakowa)

Legendy Podgórze DLA DZIECI

godz. 10.00 (ok. 1,5 h)

zbiórka: kopiec Kraka

Malownicza zielona trasa wycieczki prowadzi od kopca Kraka do parku Bednarskiego. Uczestnikom „towarzyszyć” będą bohaterowie legend - Krak, Księżniczka, smok, Wanda i Twardowski.

Oprowadzają: Magdalena Neuberg i Anna Rogozińska-Płachczewska (Federacja Stowarzyszeń Przewodnickich)

Podgórze najogólniej

godz. 11.00 (ok. 2 h)

zbiórka: pl. Bohaterów Getta, przed Apteką pod Orłem

Poznamy historię Podgórze od czasów legendarnych aż do współczesności. Dowiemy się o kulisach połączenia dwóch miast Podgórze i Krakowa. Usłyszymy historię getta, Tadeusza Pankiewicza, Oskara Schindlera i muzeów dokumentujących czas wojny. Spacerując ulicami Lwowską, Józefińską zobaczymy mur getta, dawną synagogę, Kasę Oszczędności, herb Miasta Podgórze. Na Rynku Podgórskim zobaczymy ratusz, kościół św. Józefa, zajazdy pod Czarnym i Białym Orłem, pod Jeleniem oraz poznamy założenia urbanistyczne miasta. Dowiemy się dlaczego wolność w 1918 roku przysła z Podgórze.

Oprowadza: Mirosław Skóra (Federacja Stowarzyszeń Przewodnickich)

Znani podgórzanie i znane postacie w Podgórzu

godz. 11.00 (ok. 2 h)

zbiórka: kopiec Kraka

Krak - choć legendarny, to zasłużony człowiek. Przejście na pl. Lassoty (kamienica, w której mieszkał Antoni Stawarz; w pobliżu było miejsce zwane Na

Zbóju, gdzie stała miejska szubienica Kazimierza i gdzie stracono przez wbiecie na pal Aleksandra Kostkę-Napierskiego); park W. Bednarskiego (historia samego Wojciecha Bednarskiego, legendy o Panu Twardowskim); ul. Rękawka, ul. Krakusa (tereny getta; ogólnie o fabryce Optima czy Madritsch, postacie związane z gettem: Józef Bau, Roman Polański, Mordechaj Gebirtig, dr Julian Aleksandrowicz - Doktor Twardy, Tadeusz Pankiewicz); Rynek Podgórski (zajazd, w którym miał spędzić noc Fryderyk Chopin); pl. Niepodległości i mural przy wejściu do parku Bednarskiego.

Oprowadza: Bartłomiej Śmiałek (Federacja Stowarzyszeń Przewodnickich)

„Wola Duchacka, nasze miejsce na krańcu Pagóra Łagiewnickiego. Wolskie drogi przez historię”.

godz. 11.00 (ok. 2 h)

zbiórka: przed bramą Cmentarza Wola Duchacka przy ul. Wspólnej 1.

Historia Woli Duchackiej dawnej wsi, obecnie w granicach Dzielnicy XI Podgórze Duchackie, sięga średniowiecza. W społecznej pamięci żywa jest historia udziału Wolan w walce o wolność i niepodległość kraju, pamięć o trosce właścicieli dworu o mieszkańców wsi, a także silne przywiązanie do wiary katolickiej. Obiekty dziedzictwa: Krzyż na wolskim cmentarzu „W hołdzie pomordowanym w Katyniu oraz obozach zagłady, w hołdzie poległym Polakom na frontach świata w latach 1939 – 1945”, Kapliczka Matki Boskiej Częstochowskiej, Kamień Pamięci z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości, Zespół dworski Woli Duchackiej przy ul. Estońskiej, Szkoła Powszechna z 1939 roku, Kościół Zmartwychwstania Pańskiego, kapliczka słupowa Najświętszej Marii Panny, wotum za ocalenie honoru.

Oprowadza: Ewa Gaj (autorka książki "Na granicy miasta i łąki. Dziedzictwo kulturowe Dzielnicy XI Krakowa Podgórze Duchackie")

Podgórze z okien dylizansu pocztowego **WYMAGANE WEJŚCIÓWKI (15 osób)**

godz. 12.00 (ok 1 h)

zbiórka: dziedziniec Muzeum Podgórze

Kanwą na której rozplanowano Podgórze były istotne trakty komunikacyjne. Jednym z nich była cesarska droga pocztowa, biegnąca przez sam środek miasta. Podczas spaceru przejdziemy jej śladem, opowiadając o tym jakie Podgórze mogli zobaczyć podróżujący dylizansem poczty cesarskiej.

Prowadzenie: dr Robert Gawęł (Muzeum Podgórze/Muzeum Krakowa)

Droga Jana Pawła II – robotnika

godz. 12.00

zbiórka: na Bulwarach Wiślanych na wysokości domu przy ul. Tynieckiej

10

Młody Karol Wojtyła mieszkał na Dębnikach w latach 1938-1944. Podczas II wojny światowej pracował w zakładach chemicznych „Solvay” - najpierw w kamieniołomie na Zakrzówku, następnie w zakładzie oczyszczania sody w Borku Fałęckim. Jak wyglądała jego droga do pracy? Jakie ważne miejsca mijał po drodze? Co pozostało z ówczesnych widoków? Podczas wycieczki dojdziemy do zakrzowieckiego kamieniołomu, a może i kawałek dalej...
Oprowadza: Aleksandra Mróz

Małe podgórskie historie – SPACER DLA DZIECI po wystawie stałej „Miasto pod kopcem Kraka” w Muzeum Podgórze

Muzeum Podgórze - Oddział Muzeum Krakowa

ul. Limanowskiego 51, WYMAGANE WEJŚCIÓWKI (9 osób)

godz. 12.00

Sprawdzimy czy legenda o Księciu Kraku może być prawdziwa? Czy bałwana da się ulepić tylko ze śniegu, i który kudłaty domownik z dawnych czasów był już w Muzeum Podgórze? Sprawdzimy, czego nie może zabraknąć w mieście i czym są dzielnice? Odkryjemy, kto spogląda na nas z najwyższej muzealnej gąbłoty. Zapraszamy na oprowadzanie po wystawie dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym wraz z rodzicami, ciociami, wujkami oraz babciami i dziadkami.

Prowadzenie: Alicja Ososińska

Bagry – mazurskie klimaty w Krakowie

godz. 12.00, www.kz.hornkrakow.pl

Zbiórka: Parking przed KŻ HORN KRAKÓW, ul. Kozia 22, 10 minut z przystanku Rzebika (tramwaj: 11, 20, autobus: 125, 128, 158, 127)

Bagry – kawałek Mazur w Krakowie. Obejrzymy zalew i okolice z wieży widokowej i mariny Klubu Żeglarskiego Horn Kraków, odbędziemy około 4 km spacer wokół Bagrów. Poznamy historie zalewu znane i nieznane. Zaskoczy nas metamorfoza plaż i terenów rekreacyjnych. Dowiemy się, gdzie w Krakowie można „dostać wiatr” w żagle i dlaczego na Bagrach jest go najwięcej. Jak penetrować głębiny wśród wraków i surfować na desce na wyciągu wakeboardowym.

Oprowadza: Józefa Ogrodnik z KŻ Horn Kraków

Zakrzówek

godz. 12.30 (ok. 2 h)

Zbiórka: kapliczka - tzw. „słup dębnicki” koło ronda Grunwaldzkiego, przy ul. Barskiej, obok Centrum Kongresowego ICE, nieopodal pętli „os. Podwawelskie”

Dziś nazwa „Zakrzówek” kojarzy się nam głównie z popularnym zalewem. Kiedyś jednak Zakrzówek był niewielką wsią, z ciekawą historią. Posiadał ulicowy układ zabudowy, miał swoje dwory (aż trzy). To na terenie dawnego

Zakrzówka znajdziemy koszary barakowe kawalerii, dawny urząd akcyzowy, lokomotywę kursującą do Solvayu, kopiec Jana Pawła II, kapliczkę przy której przyszedł papież się modlił, aleję Elvisa Presleya, Okno Zbójnickie czy osnutą legendami Grotę Twardowskiego. Wszystkie te miejsca zobaczymy podczas wycieczki.

Oprowadza: Emil Bajorek (Stowarzyszenie PODGORZE.PL, PTTK, Crux Galiciae, pokrakus.wordpress.com)

Spacer śladem Tadeusza Kantora

godzina 13.00 (ok. 1 h) DLA RODZIN Z DZIEĆMI 4+

Zbiórka: Rynek Podgórski, obok fontanny

Gratka dla małych i dużych podróżników. Zapraszamy do wspólnego poznania artystycznych zakątków Podgórza, miejsc związanych z życiem jednego z najważniejszych twórców XX wieku. Spacer prowadzi specjalnie przygotowaną ścieżką, pełną ciekawostek, zagadek i twórczych zadań w przestrzeni, a zakończy się w jednym z najbardziej charakterystycznych budynków Podgórza – Cricotece.

Oprowadza: Justyna Droń (Ośrodek Dokumentacji Sztuki Tadeusza Kantora Cricoteka)

Wojenne dzieje „Libana”. Kamieniołom „Libana” i Służba Budowlana w Generalnym Gubernatorstwie

godz. 14.00 (ok. 1 h)

Zbiórka: ul. Za Torem 22, przed wejściem

Skąd się wzięła nazwa „Liban”? Dlaczego ten kamieniołom jako jedyny spośród krakowskich wapienników zyskał złą sławę? Leżący w cieniu KL Płaszów, teren byłego obozu karnego Służby Budowlanej był świadkiem wielu okupacyjnych tragedii. Poznamy rolę, ale i znaczenie gospodarcze „Libana” w systemie okupacyjnego terroru. Zatrzymując się przed pomnikiem – mogiłą grupy junaków, zamordowanych przez Niemców w 1944 roku przywołamy tamte wydarzenia...

Oprowadza: Piotr Makuła (Muzeum Armii Krajowej im Gen. Emila Fieldorfa „Nila”)

Mosty Podgórza

godz. 15.00 (ok. 1,5 h)

Zbiórka: Planty im. Floriana Nowackiego - róg ulicy Długosza i pl. Serkowskiego (pod kapliczką).

Rzeka Wisła zawsze łączyła ziemie polskie od Krakowa do Gdańska, stanowiąc tradycyjną drogę – szlak handlowy. Ale Wisła także dzieliła, stanowiąc nie tylko naturalną barierę, ale także ustaloną granicę państw. Aby pokonać rzekę budowano mosty. Na spacerze poznamy historię podgórskich mostów – od tych

najstarszych, już nieistniejących – do obecnych, które często mijamy na swojej drodze.

Oprowadza: Sławomir Węgrzyn (upadektechnikrakowa.blogspot.com)

Podgórskie popołudnie wspomnień

godz. 15.30 (ok. 1,5 h)

Zbiórka: Rynek Podgórski, naprzeciw Kościoła św. Józefa, w miejscu, gdzie kiedyś znajdowała się fontanna

Kto jeszcze pamięta pachnący czekoladą sklep „Jaś i Małgosia” naprzeciw hali „Korony”? Pyszne lody i koktajl truskawkowy w Coctailbarze przy Warneńczyka? A może ktoś własnoręcznie skonstruował radioodbiornik z części kupionych w sklepie „Majsterek” przy Kalwaryjskiej? Kto kupował buty w sklepie firmowym „Chełmka” lub książki w księgarni, po której udało się ocalić neon?

Po tych miejscach pozostały już tylko wspomnienia. I my spotkamy się właśnie po to, by je przytoczyć. Podgórskie popołudnie wspomnień to sentymentalny spacer, w czasie którego każdy ma okazję podzielić się tym, co z dawnego Podgórza pozostało mu w pamięci.

W tym roku wyruszymy z Rynku Podgórskiego i skierujemy się w ulicę Kalwaryjską, by tam przenieść się w lata 60., 70., 80., a może nawet jeszcze wcześniejsze... Zaproszenie do wspólnego spaceru kierujemy głównie do osób, które te lata pamiętają i spędzały ten czas w naszej dzielnicy, ale zapraszamy również młodszych, którzy z naszych opowiadań poznają tamte czasy.

Oprowadza: Andrzej Zdybalski (Stowarzyszenie **PODGORZE.PL**)

Drogi żelazne w Starym Podgórzu

godz. 16.00

Start: ul. Dembowskiego, przy wejściu na kładkę nad torami linii kolejowej Kraków Płaszów-Oświęcim

Podjęta niedawno modernizacja węzła krakowskiego daje się zauważyć także w Podgórzu. Nowe estakady, funkcjonalne i łatwo dostępne przystanki „Podgórze” i „Zabłocie”, tory dla ruchu lokalnego i dalekobieżnego. Pamiętajmy jednak, że obok nowinek z powodzeniem funkcjonują relikty dumnej, kolejowej przeszłości sięgającej epoki galicyjskiej. Gdzie się one znajdują i jak należy je „czytać” dowiemy się w trakcie spaceru.

Prowadzenie: Dominik Lulewicz (Muzeum Krakowa)

„Polański i Pianista” - autorski spacer

godz. o 16.30 (ok. 2 h)

zbiórka: przy wejściu na kładkę o. Bernatka po podgórskiej stronie Wisły
Tematem wycieczki jest Roman Polański, który w filmie „Pianista” zawarł wiele wątków z własnej biografii i życia w krakowskim getcie. Spojrzymy na

„Pianistę” jako na bardzo osobisty film Polańskiego. Film, który zdaniem użytkowników portalu filmweb.pl jest najlepszą polską produkcją w historii, otrzymał trzy Oscary i Złotą Palmę. Jest filmem o ocalałym z holocaustu, wyreżyserowanym przez innego ocalałego, jedyną znaną tego typu produkcją na świecie.

Oprowadza: Paweł Mrozowicz, Podgórczanin z wyboru, przewodnik z 13-letnim doświadczeniem, pasjonat kina, który od 5 lat prowadzi cotygodniowe spotkania z filmem Good movies with Pawel.

Tramwaje w Podgórzu

godz. 17.00 (ok. 1 h)

Zbiórka: pl. Boh. Getta, przed Apteką pod Orłem

Podgórze w czasach jego istnienia jako samodzielnego miasta nie stworzyło własnej komunikacji miejskiej. Pojawiały się jednak pewne pomysły i plany. Pierwsze tramwaje dotarły do Podgórza już w 1917 roku, po połączeniu obu miast. Spacer trasą pierwszej linii tramwajowej na prawym brzegu Wisły przybliży historię tramwajów w Podgórzu.

Oprowadza: Emil Bajorek (stowarzyszenie PODGORZE.PL, PTTK, Crux Galiciae, pokrakus.wordpress.com)

In English

Podgórze for beginners – guided tour in the Museum of Podgórze

Number of participants limited. To join, sign up at: <https://bit.ly/3h2Gw9n>

Meeting point inside the Museum of Podgórze, start at 12.30, duration 1 h.

Podgórze is not just another quarter of Krakow, it is a state of mind and a way of living. It is an area with a proud, active local community, who united to do together something more, especially to remind of a unique history of the Royal Free City of Podgórze. This led to establishing of the PODGORZE.PL Society and as a result a dream came true – a very first Polish modern museum with a permanent exhibition entirely dedicated to a little homeland – Podgórze.

Podgórze for beginners – city tour

This tour starts immediately after the Museum tour, at 13.30 in the courtyard of the Museum of Podgórze. Both tours are combined but this one does not have any participant limit. Duration 1.5 h.

We will discover the history of the City of Podgórze once, due to its fast economic grow and prosperity, called a small America. During the tour we will also visit Podgórze's most iconic locations. It will be not only a historical and picturesque walk, but also a personal and emotional one. A goal of this tour is to

share historical knowledge and besides that, to explain why Podgórze is the best place to live in Poland and probably in the whole world.

Both tours will be guided by a proud citizen of Podgórze by choice, Paweł Mrozowicz, who became a professional tour guide 13 years ago as he moved to Podgórze and fell in love with its charm and heritage.

WEJŚCIÓWKI DO ODBIORU:

Muzeum Podgórze, oddział Muzeum Krakowa, ul. Limanowskiego 51 w dniach: 19 – 20.09 oraz 24 – 25.09 w godz. 11.00-18.00.

Wszelkie informacje tel.: 12 396 39 49, biuro@podgorze.pl

Ze względu na stan epidemii organizator zastrzega sobie prawo zmiany programu.

ORGANIZATOR:

Stowarzyszenie PODGORZE.PL

PARTNERZY

Rada Dzielnicy XIII, Centrum Kultury Podgórze

WSPÓŁPRACA:

Muzeum Krakowa/Muzeum Podgórze

Muzeum Armii Krajowej im Gen. Emila Fieldorfa „Nila”

Stowarzyszenie Miłośników Kolei w Krakowie